Ner 62. ROK 1843. CZWARTEK 16 MARCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Gertrudy Panny.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Zbigniewa.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rozne uwagi
	6	27'' 2''' 737	+ 1° 8	1 95	ZPł. Zachodni słaby	Pochmurno	
14	2	— 2 350	8 3	3 67	Pł Zachodni mocny	,,	
	10	2 295	6 6	2 24	,, mocny	Chmurno	

Wiadomości krajowe

KRAKÓW.

Dnia 14 Marca 1843 r. zszedł z tego świata JW. Stanisław Hr. Wodzicki, b. Senator Wojewoda Królestwa Polskiego, Kawaler wielkiéj wstęgi Orderu ś. Stanisława b. Prefekt Departamentu Krakowskiego, za Xtwa Warszawskiego, i b. prezes przez ciąg lat 15 Rpltéj Krakowskiéj; członek licznych naukowych Towarzystw — wreszcie autor wielu dzieł szacownych w nauce botanicznéj.

Życie tego czcigodnego męża, od lat młodzieńczych było wyłącznie poświęcone usługom krajowym i współobywateli swoich, wszędzie i we wszystkich zawodu swojego kolejach, zostawił po sobie przykład światłego i bezwzględnego zamiłowania dobra ogółu, — wytrwałości w dotkliwych przeciwnościach, rzadkich cnót, przymiotów duszy tkliwéj, pełnéj prostoty, pałający poświęceniem dla ziomków swoich, których pozyskal ogólną cześć i uwielbienie. Nie mogło to ujść sprawiedliwemu ocenieniu kraju, któremu tak długo przewodniczył; a wdzięczność powszechna wyraziła się jednomyślną uchwałą sejmu r. 1833 wybiciem złotego medala, który uwiecznił zaszczytnie pamięć jego zasług.

Na schyłku dni swoich, oddalony od zgiełku świata, dzielił zatrudnienia swoje między naukami a ulubionemi plantami które staraniem swoim stanowią w dobrach Niedźwidź jeden z najznakomitszych zbiorów w Polsce, a przeżywszy lat spełna 79, zakończył czynne i zacne życie swoje, wśród łez nieukojonego żalu familii i licznych przyjaciół.

Wiadomości zagraniczne

— Warszawa 10 Marca. —

Biskup dyecezyi Podlaskiéj X. Gutkowski stósownie do udzielonéj mu rady przez ojca Ś. Grzegorza XVI. zrzekł się, aktem formalnym, dalszéj administracyi tejże dyecezyi, oświadczając życzenie, iżby mu uadal wolno było przemieszkiwać w mieście Lwowie Galicyi Austryackiéj. N. Pan, mając sobie akt takowy przedłożony, raczył najmiłościwiéj przyjąć zrzeczenie się administracyi dyecezyi przez pomienionego biskupa, oraz udzielił mu zezwolenie na udanie się do miejsca, które na mieszkanie dla siebie obrał. Nadto N. Pan raczył oznaczyć biskupowi Gutkowskiemu, tytułem pensyi rocznéj, po rubli sr. 3,000, a na koszta pierwszego urządzenia się rubli sr. 4,500.

— *Paryż* 28 *Lutego.* —

Członkowie lewéj strony zgromadzili się w czoraj, aby się porozumieć względem postępowania jakiegoby powinni się trzymać przy rozprawach nad tajnemi funduszami. Postanowiono, że wszyscy mają głosować za poprawką, któréj przyjęcie ma być uważanem za odmówienie gabinetowi zaufania; prócz tego każdemu ma być wolno całą summę tajnych funduszów zatwierdzić lub odrzucić. Pan O. Barrot oświadczył pośród najgłośniejszych oklasków zgromadzenia, że jeśli pan Guizot pozostanie przy sterze, opozycia konstytucyjna powinna przynajmniéj wyraźnie i stanowczo oświadczyć się przeciw temu ministrowi.

Kraniec lewy, który składa się z 25 około deputowanych, tudzież część depuwanych legitymicznych, mieli postanowić, że wtenczas dopiero głosować będą przeciw gabinetowi, jeśli ci członkowie izby, którzy uważani są za pretendentów do posad ministerjalnych, przedłożą na mównicy wyraźny swój program.

ANGLIA.

Izba wyższa 27 *Lutego.* Lord Campbell zaprojektował przedłożenie dwóch wydanych przez lorda Ellenborough proklamcyj, względem przeniesienia drzwi świątyni Somnauth, i procesji jaka przy tem ma mieć miejsce. Książe Wellington nie miał nic do zarzucenia przeciw temu, poczem lord Campbell w imieniu margrabiego Clanricarde oświadczył, że tenże ma zamiar w dniu 9 marca zwrócić uwagę izby na te dwie proklamacje. Gdy następnie lord Monteagle na żądanie księcia Wellington z powodu słabości prezesa izby handlowéj hrabiego Ripon odroczył na teraz zapowiedzianą przez niego mocję w przedmiocie prawa zbożowego, przystąpiono do niektórych małoważnych przedmiotów, które o jedno stadjum posunięte zostały, poczem izba odroczyła się.

Izba niższa 27 *Lutego.* Przy początku tego posiedzenia, dr. Bowring zapowiedział, że na przyszłem posiedzeniu zamierza zapytać ministrów, czy otrzymali jaką urzędowną wiadomość względem mieszania się władz tureckich w Jeruzalem do budowy tamtejszego protestanckiego kościoła i czy prawdą jest że rząd turecki wzbraniał się udzielić zezwolenie na zbudowanie tamtego kościoła.

— *Londyn* 28 *Lutego.* —

Rząd chce w tym roku oszczędzić wiele na budowie okrętów. Postanowił on raczéj dawne na dobréj stopie utrzymywać, niż nowe budować. W ostatnich latach budowa okrętów wojennych była bardzo znaczną. W r. 1840 zużyto 13,707 łasztów drzewa (po 50 stóp sześciennych) w r. 1841 15,000 a w zeszłym 14,290. Od r. 1841 zbudowano 7 okrętów liniowych, 6 brygów, 14 paropływów i około 10 innych statków wojennych. Teraz między innemi 9 okrętów liniowych znajduje się na warsztatach. Obrońcy rządu utrzymują, że względem utrzymania i nawet powiększenia siły morskiéj dostateczne środki przedsięwzięto.

Zbiór bawełny w Stanach Zjednoczonych ma w tym roku wynosić 2200,000 wańtuchów. Pokój między Anglją i Chinami ożywił znacznie handel w tym artykule.

Standard donosi, że jeden dom handlowy przeciw któremu skarb wytoczył proces w drodze sądowéj o przemycarstwo, uznał się winnym i zapłacił ciężką wyznaczoną nań karę 168,000 funtów szterlingów.

— *Bruxella* 26 *Lutego.* —

Kara więzienia na którą skazani zostali uczestnicy spisku przeciw bezpieczeństwu państwa, pp. Vandermeren, Verpraet i Laethem, zmienioną im została na dożywotnie wydalenie się do innéj części świata. W tym przedmiocie mówi *Emancipation* co następuje: Hrabia Vandermeren musiał na słowo honoru zobowiązać się 1) że natychmiast opuści Belgję, a Europę najdaléj do 1 Maja, 2) że ani w Paryżu, ani w departamentach północnych Francji, ani w Holandji a szczególniéj w Austrji nie zatrzyma się Hrabia ma w Wiedniu licznych krewnych przy dworze, z których kilku ma pokrewieństwo z domem Esterhazy. Paszporta wizowane przez poselstwo francuzkie, zostały wczoraj wręczone panu Vandermeren; dziś z rana został on z więzienia wprost do kolei żelaznéj zaprowadzony i pierwszym konwojem odjechał do Ostendy. Wszelkie prośby, aby mu pozwolono przez 24 godzin pozostać u siostry i jednego krewnego, od których otrzymał wiele dowodów czułéj przychylności, znalazły odmowną odpowiedź. Z Ostende pan Vandermeren uda się do Dunkierki i Calais, a następnie z Havru albo Bordeaux odjedzie do innéj części świata. Van Laethem, ojciec 3 małych dzieci i bez osobistego majątku, otrzymał pozwolenie zwłoki jednomiesięcznéj. Podług *Commerce* odjechał on także z panem Vandermeren do Ostende.

Część Literacka.

Hilarego Meciszewskiego,
Uwag o teatrze Krakowskim ciąg dalszy.

Patrz Nra 19, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 36, 37, 38, 39, 40, 51, 52, 58, 59 *i* 60 *Gazety Krakowskiéj*).

Wyjątkiem od téj powszechnéj reguły zdaje się być teatr w Krakowie. Odkąd na wystawy sceniczne tutejsze pilniejszą zwracam uwagę, nie zdarzyło mi się widzieć ani jednéj, wolnéj od zarzutu w téj mierze. — Anachronizmy to w dekoracyach, to w ubiorach, to w sprzętach, są na teatrze krakowskim w porządku dziennym i zdaje się, że normą postępowania entrepryzy w téj kategoryi wystawy, nie są jak gdzieindziéj wzory stałe, że tak powiem elementarne, lub jakiś naprzód ustanowiony i przyswojony system, ale że kategorya ta oddaną jest zupełnie na łaskę przypadku, dobréj woli rekwizytora lub maszynisty, kaprysu wreszcie lub upodobania artystów płci obojéj; i modeluje się w ogóle wedle szczupłych zapasów garderoby. — Na dworze królowéj angielskiéj; parowie Anglii uwijają się tak dobrze i w tych samych płaszczach hiszpańskich, w jakich ich w *Ricie* hiszpance i na maskaradzie w pamiętnikach szatana widzieć można. W pieniądzach Bulvera gdzie mówią o kolei żelaznéj z *Manchester* do *Birmingham*, gdzie zatem scena odbywa się najwięcéj przed dziesięciu lub 15tą laty — Lord *Glos-venor* i większa połowa gości klubowych występują w staroświeckim stroju niemieckim (*alt-Deutsche tracht*) w perukach z harcabami, chociaż bez zwiedzenia nawet Anglii, można przecie wiedzieć, że strój podobny, używanym jest dziś zaledwie jeszcze przez stangretów i odźwiernych wyższéj arystokracyi angielskiéj i to w dnie galowe; i że oprócz lorda kanclerza i to w tedy tylko, kiedy siedzi na worku wełnianym, nikt więcéj w całéj Anglii w peruce z czasów Ludwika *XIII.* nie chodzi(1) — Podobnych anachronizmów pełną jest *Precioza.* — Scena drugiego aktu, w któréj rozłożony jest obóz cygański, odbywać się ma w lesie *Walencyi,* a zatem w lesie, z oliwy, pomarańcz, morwów, kasztanów, orzechów perskich i tym podobnych drzew téj strefie właściwych. — W krakowie, gromada cyganów koczuje wprawdzie w lesie lecz, w lesie polskim, zarosłym niebotycznemi sosnami, jodłami i bukami. — *Precyoza,* ubrana w pierwszym akcie jak królewna, występuje w drugim; w stroju szwajcarskim, w gorseciku z szelkami, jak wieśniaczka z kantonu *Unterwalden* i w całéj sztuce, nic w niéj cygańskiego nie widać. — W *Roxolanie* — dziewczęta Haremu których trzy tylko występuje na scenę, poubierane są równie w niesłychany sposób, — Panna *Pique* w krótkiéj spodniczce, z kusemi rękawami i z gołą głową, wygląda jak baletniczka wielkiéj opery w Paryżu; — Pani *Chełchowska* (*Roxolana*) w stroju dzisieiszym salonowym — z polska przykrojonym, nie podobną jest wcale do Odaliski, których strój powszechnie jest znany i bardzo mało kosztuje. Kiedy na rozkaz *Roxolany* zastawiają w Haremie wieczerzą dla sułtana i jego dygnitarzy (?) widać nakrycie europejskie; łyżki, noże i widelce; rzeczy, których do dziś dnia jeszcze w Haremie nie używają, tem mniéj więc za czasów Solimana używać mogli. — Równie właściwie spijają w Haremie szampana; — a jeszcze właściwiéj wygląda w tem miejscu garnitur jasionowy, to jest: kanapa i stołki krakowskie, sprzęty jak dotąd zupełnie w Turcyi nie znane. — W wyższym daleko jeszcze stopniu ubliżają prawdzie dekoracye w téj sztuce użyte, w których nic nie zdradza Carogrodzkiego stylu i lubo brak prospektów o którym wyżéj mówiłem, tłumaczy poniekąd ten anachronizm, nie usprawiedliwia go jednakże bynajmniéj.

Lecz jeżeli wzgląd na różne okoliczności, mianowicie zaś na niezamożność entrepryzy, na krótki czas jéj trwania, każe być pobłażającym, w téj kategoryi wystaw scenicznych, a zwłaszcza sztuk których scena odbywa się w cudzoziemskich krajach; — pobłażanie to ustaje, przy wystawie sztuk, których scena dzieje się w kraju naszym i z narodowego wysnutą jest wątku. — Wyprowadzając na scenę obrazy z życia domowego lub publicznego przodków naszych; stawiając przed oczyma naszemi ustępy z życia ludu naszego miejskiego lub wiejskiego, nie można grzeszyć przeciw niczemu co cechowało lub dotąd cechuje i jedno i drugie, bo grzechy te natychmiast i przez każdego spostrzeżone, zgorszą widza w wyższym nierównie stopniu, aniżeli niedokładność w stroju zagranicznym choćby i spostrzeżoną była. — Bardzo słusznie co do téj kategoryi powiedział nie dawno Orędownik Poznański, że teatr narodowy oprócz naukowych celów, powinien być dla nas jeszcze rodzajem imionnika (*album*) przechowującym z skrupulatną wiernością, zwyczaje i obyczaje a więc i ubiory, sprzęty, broń etc. narodowe i nastręczającym każdemu sposobność rozpatrzenia się w nich, jak gdyby w zwierciedle. — Osiągnienie też tego celu nader jest łatwą rzeczą dla każdéj entrepryzy i jeśli jéj tylko nie zbywa na chęci i znajomości rzeczy, dobiega go bez wielkich trudów i zachodów, bez wielkich stosunkowo kosztów. Najsumienniejsza wierność, uczynienie zadość najdrobniejszym nawet wymaganiom prawdy ściśle historycznéj, jest w tym oddziale widowisk

---

[1] W powtórnéj wystawie pieniędzy Bulwera, zuikły wprawdzie peruki i niemieckie stroje, ale w ich miejsce zjawiła się inna niedorzeczność, śmieszniejsza jeszcze nie ledwie od pierwszéj. Lord *Gloswenor* [*p. Karsznicki*] uznał za stósowne do zwyczajnego fraku w jakim wystąpił, wziąść na siebie wielką amarantową wstęgę jakiegoś angielskiego orderu; i tak wystrojony kręcił się z nią po klubach i domach prywatnych, w najlepszéj wierze i nie wiedząc wcale o tém, że wielkie Wstęgi orderów jakichkolwiek, używane bywają tylko do munduru i na wielką galę u dworu.

w kategoryi zwłaszcza o któréj mówię, kardynalnym każdéj entrepryzy obowiązkiem; najmniejsze zaś przeciw nim uchybienie, prawdziwym występkiem.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 14 do dnia 15 Marca.

Bogucki Jan ob.. Borkiewicz Stanisław ob., Treitler Marya ob., z Polski; — Moszczyński Piotr ob., Piekarski Riszard ob., Zarewicz Józef, Milewski ob., z Galicyi; — Schramm Józef, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Skorzewski Leon ob., Dutkiewicz Stanisław, Trzebiński Teofil ob., Brzechwa Józef ob., Komornicki Walenty ob., Cywiński Szymon ob., Olesiński Jakób, Błoński Walenty, Noinski Jan ob., do Polski; — Kałuski Bolesław ob., Dunin Eufemia, do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1875.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W wykonaniu uchwały Senatu Rządzącego pod dniem 3 Lutego r. b. do L. 484 D. G. S. zapadłéj, zatwierdzającéj w ślad art. 910 k. c. lagat przez ś. p. Franciszka Tymowskiego w kwocie złp. 6,000 dla archikonfraternii Miłosierdzia i Banku pobożnego uczyniony. Wydział Spraw Wewnętrznych, czyn takowy testatora, jako naśladowania godny do powszechnéj podaje wiadomości.

Kraków d. 6 Marca 1843 r.

Senator prezydujący
SZPOR.
Za Referendarza *Rajski.*

Nro 2050.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wskutek podania komitetu starozakonnych obwodu Kazimierskiego odbywać się będzie w biórach Wydziału S. W. i P. licytacya publiczna *in plus* na wydzierżawienie roczne domu na Kazimierzu pod Nr. 89 w gminie X. M. K. po starozakonnym Simche Blumenfeld nabytego, ato od ceny pierwszego wywołania w kwocie złp. 600. Mający chęć zalicytować dzierżawę takową, zechcą się zgłosić do biór Wydziału S. W. i P. na dniu 23 Marca r. b. w godzinach przedpołudniowych opatrzeni w kwotę złp. 100 na *vadium* złożyć się mającą, gdzie o warukach bliższą powezmą wiadomość.

Kraków d. 9 Marca 1843 r.

Senator Prezydujący
SZPOR.
Za Referendarza *Rajski.*

Doniesienie prywatne.